

VÝROČNÍ ZPRÁVA

25 let činnosti

Poradny pro rodinu, manželství
a mezilidské vztahy Rakovník

■ Úvod

Vážení čtenáři,
dostává se Vám do ruky materiál, který jsme vytvářeli s cílem poskytnout Vám obraz o 25ti letech činnosti naší organizace.
Abychom Vám přiblížili kontext, ve kterém naše poradna vznikla, musíme se vrátit do konce 60. let minulého století.

V průběhu několika posledních desítek let minulého století **statisticky významně narostla rozvodovost v poměru k předchozím letům a zvýšil se i počet rozvodů na počet sňatků**

Nejčastější věk žen – nevěst, které v té době vstupovaly do manželství **byl 18–19 let věku** a nejčastější věk **mužů**, kteří vstupovali do manželství **byl 20–24 let**. V té době byla ještě povinná vojenská prezenční služba, na kterou mladí muži nastupovali většinou ve věku od 19–21 let. Lze tedy vyvodit, že převážná většina nevěst se vdávala po ukončení středoškolského vzdělání, „po maturitě“ a muži nejčastěji „po vojně“. Společnost považovala za normální, když v tomto věku mladé ženy a mladí muži vstupovali do manželství, bylo naopak podivné, pokud žena po 20. roku věku „ještě nebyla vdaná“.

Společnost byla tolerantnější k mladým svobodným mužům – často se říkalo „že má ještě dost času nebo má rozum“. Pokud ale mladá žena odkládala vstup do manželství, již dostávala negativní přídomek „že je stará panna“.

„Do 60. let odpovídal vysoký podíl mužů a žen, kteří uzavřeli manželství v naší republice, situaci jiných zemích v Evropě. Po roce 1970 však tento podíl ve většině evropských zemí výrazně klesl, zatímco v Československu (tedy i v České republice 90 let) zůstal nadále konstantní a u žen se dokonce zvýšil.“

V té době byl **převažujícím způsobem osamostatnění a cestou k svobodnému životu především časný sňatek**. Mladá manželství měla větší šanci získat nějakou finanční podporu tzv. novomanželskou půjčku a navíc ti, kteří žili v manželství a navíc ještě měli dítě, měli větší šanci uspět v pořadníku na přidělení bytu.

Doba známosti snoubenců byla často velmi krátká, osvěta v ochraně před neplánovaným početím byla na velmi špatné úrovni. Existovala možnost chránit se především používáním plodných a neplodných dní v kombinaci s přerušovaným stykem, méně často využívání kondomu. Užívání antikoncepčních pilulek bylo v plenkách.

Jedním z **nejčastějších důvodů uzavírání sňatků byla v té době gravidita snoubenky**. Žena v té době se nemohla svobodně rozhodovat o svém mateřství – načasovat ho na dobu, kdy na ně bude připravena. Stávalo se, že v případě nechtěného početí se žena rozhodovala řešit svou situaci umělým přerušením těhotenství, o kterém rozhodoval především její gynekolog, ale hlavně tzv. interrupční komise.

Mladí manželé velmi často zůstávali žít ve společné domácnosti se svými rodiči, neměli možnost budovat si vlastní domácnost tak rychle, jak by to jejich mladé manželství potřebovalo.

S růstem sňatečnosti byla paradoxně zvyšována i rozvodovost a souvisel s tím i zvyšující se počet druhých a třetích sňatků v pořadí. Také se zvyšoval počet nevdaných žen a neženatých mužů.

Příklad:

V roce 1973 byly zavedeny novomanželské půjčky – což se projevilo okamžitým oživením sňatečnosti. V roce 1991 byly novomanželské půjčky zrušeny a uvolnily se i celkově maloobchodní ceny a v důsledku i těchto změn došlo k poklesu sňatečnosti v roce 1991 – 1992.

■ ČSÚ – Fakta o české společnosti

Česká republika absolutní průměr v letech 1970–1974	Počet sňatků	Počet rozvodů
1975–1979	95 078	23 553
1980–1984	92 029	26 080
1985–1989	78 981	28 496
1990–1994	81 757	30 623
	71 092	30 232

Počet sňatků se za toto období snížil o 25 % a počet rozvodů narostl téměř o 24%. Věk nevěst a ženichů se po roce 1989 výrazně zvýšil.

Rakovník v letech 1991–1994	Počet sňatků	Počet rozvodů
1995–1999	357	173
2000–2004	296	150
2005–2008	268	174
	275	164

Sňatky

V Rakovníku v roce 2008 bylo celkem 308 sňatků oproti 277 sňatkům v roce 2007.

Nevěsty v roce 1991 byly nejčastěji ve věku od **20–24 let**, v roce **2006** byl největší počet nevěst ve věku **25–29 let**.

Výrazně se snížil počet sňatků svobodných nevěst a ženichů, počet nevěst a ženichů v dalším sňatku se mírně snížil. Téměř beze změny zůstal počet dalších sňatků vdov a vdovců.

Průměrný věk nevěst se od roku 1991 (24,2 let) zvýšil v roce 2007 na 30,1 roku.

Průměrný věk ženichů se od roku 1991 (27,1 roku) zvýšil v roce 2007 na 33,1 roku.

Průměrný věk nevěst v dalších sňatcích se také zvýšil z 35 let na 40,5 let v roce 2007 a u ženichů v dalších sňatcích se zvýšil věk z 38,7 let na 42,4 let v roce 2007.

Z toho jednoznačně vyplývá, že i v Rakovníckém regionu jsou stejné vývojové trendy jako můžeme sledovat v celé České republice.

Rozvody

V našem regionu není nárůst rozvodů v průběhu let 1991–2007 tak výrazný, jako v České republice.

Nejnižší absolutní počet rozvodů byl v roce 1998 (121 rozvodů) a nejvyšší v roce 2003 (208 rozvodů).

Počet rozvodů Rakovník

Srovnání údajů z roku 1998 (celkem 121 rozvodů) s rokem 2007 (celkem 183 rozvodů) podle doby trvání manželství v době rozvodu

	v roce 1998	v roce 2007
po 1–4 letech trvání manželství	21 rozvodů	25 rozvodů
po 5–9 letech trvání manželství	26 rozvodů	45 rozvodů
po 10–14 letech trvání manželství	23 rozvodů	33 rozvodů
nad 15 let trvání manželství	36 rozvodů	70 rozvodů

Z tohoto trendu můžeme vyvozovat, že se **rozdávějí i manželství dlouhodoběji. Zvyšuje se i průměrný věk rozvádějících se partnerů.** Doposud nejčastěji uváděné důvody – **rozdíl povah a zájmů a neuvážený sňatek, tedy ustupují** jiným důvodům. Mezi ně patří **odcizení a krize vztahu**, ostatní příčiny např. **negativní vlivy, které působí na manželství; nevěra, sociálně patologické jevy, závislosti** – alkohol, drogy, gamblerství, zadluženost, nezaměstnanost, podnikání atd.

Ze sociologického výzkumu čtyř generací žen na Rakovnicku plyne, „že **nejzásadnějším důvodem k rozchodu je alkohol, drogy a sexuální nesoulad, zatímco chorobné hráčství (gamblerství) je nejvíce vnímáno pouze jako důvod důležitý.**

K nevěře byla nejtolerantnější první generace žen (**rok narození 1955–1964**), která ji na rozdíl od všech ostatních vidí i jako **nepodstatný důvod k rozchodu, ale většinou také jako důležitý důvod. Nejvíce zásadním důvodem je u poslední generace (rok narození 1980–1985)** a u žen rozvedených a bez partnera (33,3%) a žen bezdětných (32,9%). Nejméně zásadním důvodem je nevěra pro ženy se třemi a více dětmi (14,3%).

K vměšování rodičů partnera jsou tolerantnější ženy z první generace (rok narození 1955–1964), naopak **poslední generace (rok narození 1980–1985) je nejméně tolerantní**, snad proto, že zatím pomoc rodičů partnera například při hlídání dětí nepotřebují.

Zajímavé je, že **ženy se třemi a více dětmi považují vměšování rodičů partnera za zásadní důvod k rozchodu z 28,6%**, ačkoli tyto ženy by logicky pomoc rodičů potřebovaly nejvíce.

Finanční problémy jsou nejméně problematické pro první generaci (rok narození 1955–1964), zatímco další tři generace je označují jako důležitý důvod k rozchodu.

Odlíšné zájmy jsou **nejméně důležité pro třetí generaci, poruchy komunikace** jsou všeobecně vnímány jako důležité, nejdůležitěji oproti ostatním je vnímá poslední generace (rok narození 1980–1985), která má ještě poměrně **dost času trávit volné chvíle s partnerem**, a proto by špatná komunikace negativně ovlivnila tyto chvíle. Obdobné důvody **vedou nejmladší generaci žen (rok narození 1980–1985) k tomu, že neochotu trávit spolu volný čas řadí mezi zásadní důvody k rozchodu.**

Pro druhou i třetí generaci (rok narození 1965–1974, 1975–1979) je **důležitým důvodem k rozchodu i nezaměstnanost partnera**, snad proto, že jsou na ně vyvíjeny silné ekonomické tlaky a tyto generace mají většinou malé děti.

Oproti jiným skupinám je pro tyto ženy **sexuální nesoulad** méně závažným – 78,6% vypovídá o zásadním důvodu, oproti průměrnému číslu 83,3%. Zásadním důvodem k rozchodu je pro tyto ženy **rozdíl povah** (28,6% oproti průměru 14,6%).“

(Diplomová práce „Sociologie rodiny“ Sociologický průzkum na téma rodiny a manželství, 2007, Mgr. M. Škábová)

Objevují se **rozdíly mezi příčinami rozvratu manželství na straně muže a ženy.**

U žen se téměř nevyskytuje problém s alkoholismem na straně ženy, nezájem o rodinu a zlé nakládání, zdravotní důvody a sexuální neshoda.

Naproti tomu **narostly problémy rozdílu povah, názorů a zájmů** dále **ostatní příčiny**, v některých případech **soud nezjistil zavinění na straně ženy.**

Na straně muže se nevyskytují téměř zdravotní důvody a sexuální neshody. **Převažuje rozdíl povah, názorů a zájmů** také **ostatní příčiny**, dále **nevěra, nezájem o rodinu, alkoholismus, neuvážený sňatek a zlé nakládání.**

Závažným faktem je i **nárůst rozvodů manželství s nezletilými dětmi.**

V roce 1998 bylo v našem regionu rozvedeno **77 manželství s 1–4 a více dětmi.**

V roce 2007 bylo rozvedeno **192 manželství** s nezletilými dětmi (1–4 a více dětí), což je nárůst o téměř 50% oproti roku 1998.

V roce 1998 bylo rozvedeno 44 bezdětných manželství, v roce 2007 to bylo již 68 rozvedených manželství.

(Diplomová práce „Sociologie rodiny“ Sociologický průzkum na téma rodiny a manželství, 2007, Mgr. M. Škábová)

„Pro dítě je rozvod rodičů jednou z nejvíce traumatizujících zkušeností v životě, zkušeností, která má vždy vliv na život dítěte a vždy ho nějakým způsobem více či méně změní. Lidé jsou jen lidé, a tak málo z nich dokáže projít rozvodem racionálně, bez vzájemného osočování a útoků, s konstruktivním řešením vzniklých problémů. Dokáží-li spolu rodiče komunikovat během rozvodu i po rozvodu na úrovni, nesmírně tím život dítěte zjednoduší. Velký problém nastává bohužel ve velkém počtu případů, kdy rodiče, ať vědomě či nevědomě, používají dítě jako nástroj manipulace a zaslepení svou pravdou nedokáží plně a citlivě vnímat projevy dítěte a jeho city i těžkou situaci. Dítě, které je takto zahrnováno ať už nehoráznými nepravdami, nebo rafinovaně stylizovanými polopravdami, je totiž uváděno do role, která mu nepřísluší, které nemůže rozumět a pro kterou daleko ještě nedozrálo.“

(Matějček, Dytrych, 2002:51)

Narostl také **počet dětí narozených mimo manželství:**

„**V roce 1998** se v Rakovníku narodilo celkem 450 dětí, z toho **mimo manželství 87 dětí. V roce 2007** se celkem narodilo 567 dětí, z toho **mimo manželství 216 dětí.**

Z těchto údajů je **evidentní, že existence nezletilých dětí nepůsobí jako zábrana pro rozvod manželství.** O tom svědčí i fakt, že narůstá počet rozvodů manželství s 2 a více nezletilými dětmi – to souvisí i se zvýšením doby trvání manželství, která se rozvádějí.“

(Diplomová práce „Sociologie rodiny“ Sociologický průzkum na téma rodiny a manželství, 2007, Mgr. M. Škábová)

V průběhu let **začal přibývat počet lidí, kteří se vědomě rozhodli žít sami**, bez partnerského vztahu a tak i statisticky významně narostl počet jednotlivců, kteří žili mimo rodinu.

Příklad:

V roce 1970 v České republice bydlelo **80% jednotlivců v samostatných vlastních bytech**, 14% jednotlivců bydlelo s někým jako spolubydlicí a 6% jednotlivců bydlelo jako podnájemníci. **V roce 1991** byl již poměr jiný, došlo **k navýšení podílu jednotlivců 85%, kteří žili samostatně** ve vlastním bytě, 2% jednotlivců žijících **jako podnájemníci**, 13% jednotlivců, kteří žili **jako spolubydlicí.**

„**Přírůstek počtu domácností jednotlivců** se stává **jedním z nejvýraznějších znaků populační situace v České republice**, stejně jako ve většině jiných zemí. Přináší určité

sociální a ekonomické problémy, **zvysuje např. nároky na počet bytů** vhodných pro bydlení jediné osoby, signalizuje **nebezpečí izolace mnoha osaměle žijících osob.**

Příčinou přírůstku domácností jednotlivců a neúplných rodin je **dlouhodobý růst rozvodovosti a od osmdesátých let i pokles sňatečnosti.** Jejich vlivem **roste** již řadu desetiletí **podíl rozvedených osob, zejména žen se závislými dětmi** a v posledních letech i **počet osob, které odkládají sňatek a žijící i v dospělosti s rodiči, osaměle nebo v tzv. neformálních faktických manželstvích bez uzavření sňatku.**

Fakta o sociální situaci v České republice, ČSÚ.

Struktura obyvatelstva staršího 15 let se také výrazně proměňovala v čase.

V roce 1970 bylo v populaci

25,3% svobodných mužů a 17,5% svobodných žen

68,2% ženatých mužů a 62,2% vdaných žen

3% rozvedených mužů a 4,1% žen

3,5% ovdovělých mužů a 16,2% žen.

V roce 1995 bylo v populaci

27,9% svobodných mužů a 18,5% žen

61,9% ženatých mužů a 57,2% vdaných žen

7,3% rozvedených mužů a 8,9% žen

2,9% ovdovělých mužů a 15,4% žen.

Jak z uvedených dat vyplývá, **snížil se počet ženatých mužů a vdaných žen a zvýšil se počet rozvedených mužů i žen, snížil se počet ovdovělých mužů a žen.**

Ve společnosti doposud převažoval model tradičního soužití muže a ženy v manželství, demograficky žádoucí bylo, aby v manželství přivedli na svět **alespoň 2 děti.** Všichni, kteří se jakkoliv odlišovali od obvyklých představ o manželství, byli poněkud podezřelí.

Rozvodovost v České republice je v porovnání s EU jedna z nejvyšších v Evropě. Od **počátku šedesátých do počátku devadesátých let se ukazatele rozvodovosti** přitom **zvýšily bezmála o trojnásobek.**

V průběhu devadesátých let se projevovaly náznaky **stabilizace rozvodovosti,** i když byla stále na velmi vysoké úrovni. **V letech 2000–2008 tento stav pokračoval.**

Tento fakt může mít souvislost i s novelou Zákona o rodině z roku 1998, podle které se upravují přednostně práva a poměry nezletilých dětí před a po rozvodu manželství a následně pak rozvod a majetkové vypořádání.

V tomto období pokračoval **nárůst počtu nesezdaných soužití** tj. neformálních partnerských soužití mladých párů bez předchozího sňatku. Případný rozchod těchto partnerů je pak také věcí jejich rozhodnutí a dohody.

Na základě výzkumů, analýz a statistických zjištění z oblastí ekonomie, demografie, sociologie byly zformulovány návrhy opatření, která měla směřovat k řešení stávající situace.

Koncem šedesátých let byla pozornost soustředěna také na nárůst rozvodovosti a jedním ze schválených a následně realizovaných opatření bylo zřízení specializovaného poradenského pracoviště.

V říjnu 1967 zahájila svůj dvouletý experimentální provoz první „Stálá poradna“ v Praze.

Hlavním záměrem bylo poskytnout odbornou poradenskou pomoc především mladým ženám a mužům při výběru životního partnera. **Předpoklad** vycházel z analýz, že koncem šedesátých let **byl nejčastějším důvodem rozvodů manželství rozdíl povah a zájmů.** Jedním z dalších předpokladů bylo, že **manželství uzavírají velmi mladí lidé po krátké době známosti,** což může vést právě k tomu, že se partneři vzájemně dobře neznají. Předpokládalo se, že služeb budou především využívat ženy, které obecně častěji mají tendenci o problémech hovořit.

Již v průběhu prvního půl roku experimentálního provozu pracoviště se ukázalo, že skutečně přicházejí **ženy do poradny jako první a iniciují,** žádají o pomoc při řešení vztahových problémů. Velmi brzy se ukázalo, že toto poradenské pracoviště vyhledávají nejen mladí lidé v období předmanželského chození, ale hlavně lidé, kteří již v manželství žijí a mají v soužití problémy.

Dvouletý experimentální provoz poradny potvrdil, že je vhodné poskytnout manželským dvojicím i předmanželským párům možnost řešit své problémy dříve, než se rozhodnou pro rozvod manželství.

Na základě rozhodnutí vlády začaly od roku 1969 postupně vznikat manželské a předmanželské poradny nejprve v krajských městech a postupně v okresních městech.

Od roku 1970 byly poradny **zřizovány jako zálohové organizace okresního ústavu sociálních služeb,** které zřizoval stát **prostřednictvím krajských a okresních národních výborů** v souladu se Zákonem č. 121/75 Sb., o sociálním zabezpečení, se zákonem ČNR č. 129/1975 Sb., o působnosti orgánů ČSR o sociálním zabezpečení a vyhláškou MPSV č. 130/75 Sb., jako zálohová organizace okresního ústavu sociálních služeb, financovaná ze státního rozpočtu.

Další působnost poraden byla postupně upravována:

- zákonem č. 100/88 Sb. O sociálním zabezpečení, § 92 odst. b), kde je stanoveno, že veškeré služby poskytované poradnami jsou bezplatné.

Zřizování poraden bylo upraveno

- zákonem č. 114/88 Sb., § 45, a § 46 ,
- vyhláškou č. 182/91 Sb., kterou se provádí Zákon o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení.

Zřizovatelem byl příslušný okresní národní výbor, který manželskou a předmanželskou poradnu zřizoval **jako zálohovou organizaci příslušného okresního ústavu sociálních služeb (dále OÚSS) příslušného okresu.**

OÚSS řídil další zálohové organizace jako ústavy sociální péče – **ÚSP, domovy důchodců – DD,** domy s pečovatelskou službou – **DPS** a manželské a předmanželské poradny – **MPP.**

MPP neměly vlastní právní subjektivitu.

Manželské a předmanželské poradny byly dle výše uvedených právních předpisů jednotně zřízovány a provozovány do roku 1990. Poté došlo k velkým změnám v kompetencích územně správních celků a v důsledku toho docházelo k rušení některých pracovišť.

Odlišný vývoj byl na Slovensku.

např. byla založena Manželská a předmanželská poradna v roce:

- 1971 Bratislava I., Brno
- 1972 Olomouc, Zlín, Bratislava II.
- 1973 Plzeň, Karviná, Košice-Vidiek
- 1974 Liberec, Karlovy Vary, Kladno, Bánská Bystrica, Prešov, Trnava, Komárno, Košice-Mesto
- 1975 Příbram
- 1976 Sokolov, Most
- 1977 Opava, Žďár nad Sázavou, Svitavy
- 1978 Mladá Boleslav
- 1979 Praha Západ, Východ, Kutná Hora, Klatovy
- 1980 Frýdek-Místek, Beroun, Nymburk, Mělník
- 1982 Jihlava
- 1983 Třebíč
- 1984 Benešov, Rakovník**
- 1985 Kolín

V roce 1985 byla dobudována kompletní síť manželských a předmanželských poraden, v každém krajském i okresním městě bylo možné najít toto pracoviště.

V některých velkých krajích a okresech byla zřízována i detašovaná pracoviště manželských a předmanželských poraden.

V roce 1985 bylo celkem 143 manželských a předmanželských poraden.

Prostřednictvím poraden poskytovaly obce, města, kraje výchovnou a poradenskou péči v rodinných, manželských i jiných mezilidských vztazích a osobních problémech svým občanům.

Řešená problematika:

- problematika manželská
- problematika předmanželská, např. pomoc tzv. nezletilým snoubencům
- jiná problematika, např. rozvodová problematika, rodinná problematika i problematika osobní.

Po roce 1990 se začala síť manželských a rodinných poraden trhat. Z rozhodnutí místních zastupitelstev byla některá pracoviště zrušena např. Teplice, Cheb, Blansko.

Od vzniku České republiky roku 1993 po osamostatnění Slovenska se počet poradenských pracovišť pohybuje okolo **75 v celé republice.**

V roce 1990 vznikla Asociace manželských a rodinných poradců ČR právě na základě potřeby jednotlivých pracovníků poraden s hlavním cílem udržovat a dále rozvíjet profesní kompetence poradců a sociálních pracovníků.

V průběhu posledních let došlo k **legislativním změnám**, a díky tomu i ke změnám v uspořádání poraden pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy.

V roce 1993 došlo k celostátní změně názvu z „Manželská a předmanželská poradna“ na „Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy“.

Od roku 1996 se dle Metodického pokynu MPSV **změnilo členění problematiky** na:

- **osobní problematika**
- **párová problematika**
- **rodinná problematika**
- **sociální problematika**

Tyto základní kategorie jsou ještě podrobněji rozčleněny podle dalších kritérií.

Zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách je vymezen druh služby, který v poradnách klientům poskytujeme. Další otázky jsou upraveny Vyhláškou č. 505/2006 Sb., ve znění vyhlášky č. 166/2007 Sb.

Dle § 32 a) **sociální poradenství**

dle § 33 (3) ambulantní služba

dle § 34 se zřizují pro poskytování sociálních služeb o) sociální poradny

dle § 35 základní činnost při poskytování soc. služby je g) sociální poradenství

dle § 37 zahrnuje sociální poradenství

základní sociální poradenství

a odborné sociální poradenství, které obsahují základní činnosti

ba) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím

bb) sociálně terapeutické činnosti

bc) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Dle § 72 **jsou sociální služby poskytované bez úhrady**

Dle § 88 jsou poskytovatelé sociálních **služeb povinni dodržovat standardy kvality sociálních služeb**

Dle § 100 **jsou pracovníci poraden povinni zachovávat mlčenlivost** o skutečnostech, které se v souvislosti s výkonem této činnosti dozví.

Dle § 110 **jsou upraveny předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka působícího v oblasti manželského a rodinného poradenství**

■ Historie Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník – původně Manželská a předmanželská poradna Rakovník, byla slavnostně otevřena 24. 11. 1984.

Zřizena byla na základě Usnesení Okresního národního výboru v Rakovníku č. 252 ze dne 6. 9. 1984 v souladu s platnými zákony.

Prostřednictvím poradny poskytoval ONV Rakovník výchovnou a poradenskou péči v rodinných, manželských i jiných mezilidských vztazích a osobních problémech svým občanům.

Posláním poradny bylo poskytovat rodinám, manželům, snoubencům popřípadě jednotlivcům odborné sociální služby a pomoc při řešení rodinných, partnerských a mezilidských vztahů. Tato pomoc byla a je poskytována formou odborných poradenských, psychologických a psychotherapeutických konzultací a intervencí.

Tým pracovníků poradny tvoří především psychologové a sociální pracovníci, ekonomické a hospodářské činnosti zajišťoval Okresní ústav sociálních služeb Rakovník, později Centrum sociálních služeb Rakovník do roku 2004.

Od 1. 4. 2004 se Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník stala samostatnou příspěvkovou organizací zřízenou Středočeským krajem.

Díky této změně jsme převzali jako nástupnická organizace po Centru sociálních služeb Rakovník i veškerou ekonomickou, personální a organizační agendu.

Jako účetní, ekonomka, personalistka a rozpočtářka pracovala na úvazek 0,3 do listopadu 2007 p. Pröcklová. Před svým odchodem zapracovala za sebe p. Procházkovou novou účetní, ekonomku, personalistku a rozpočtářku.

Od 1. 1. 2007 jsme zřídili nové oddělení poradny Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím a bylo třeba rozšířit ekonomce pracovní úvazek na celý.

V souvislosti se vznikem nového oddělení se navýšil i počet sociálních pracovníků, v současné době pracují tři sociální pracovníci pro oddělení Intervenční centrum Rakovník.

Služby, které bezplatně poskytujeme našim klientům v Poradně pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník a v oddělení Intervenční centrum Rakovník, jsou poskytovány v souladu se Zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Obě služby – **odborné sociální poradenství a krizová pomoc** – jsou **registrované a uveřejněné** v registru poskytovatelů sociálních služeb MPSV ČR.

Poradna má navíc **registrované oprávnění ve výkonu sociálně právní ochraně dětí v omezeném rozsahu:**

- pomoc rodičům při řešení výchovných a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě
- v rámci poradenské činnosti pořádání přednášek a kurzů zaměřených na řešení výchovných, sociálních a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě a jeho výchovu.

Poradna každoročně žádá **o přidělení finanční dotace na provoz sociální služby od MPSV ČR a o příspěvek na provoz z KÚ SK**, neboť tyto prostředky jsou jediným zdrojem financování služby.

Na rok 2008 a 2009 se podařilo poradně a intervenčnímu centru získat i další finanční prostředky z Grantu Města Rakovník. Z těchto prostředků je financována především **celoroční propagace a organizace seminářů, konferencí**. Díky tomuto Grantu Města Rakovník pro rok 2009 (částka 10.000,- Kč) organizujeme i Slavnostní seminář u příležitosti 25ti let od založení poradny.

V průběhu 25ti let působili v poradně tyto externí pracovníci:

PhDr. , PhMr. Štefan Medzihorský – psycholog 1985–1987

MUDr. Jan Tůma – psychiatr 1985–1988

PhDr. Kateřina Irmanovová – psychologička 1985–1991

PaedDr. Anna Jakubská – pedagožka 1985–1991

MUDr. Daniel Brodan – sexuolog 1985–86

JUDr. Jaromír Faltejsek – právník 1986–91

MUDr. Tomáš Semerádt – gynekolog 1986–87

PhDr. Milada Míková – psychologička 1987–1988

PhDr. Jan Kobylka – psycholog 1987–1988

PhDr. Jan Šplíchal – psycholog 1987–1990

Mgr. Martina Kutlíková – psychologička 1988

MUDr. Jan Doucha – gynekolog 1989–1990

MUDr. Petr Petráček – psychiatr 1991–1995

Eva Urbanová – licence k soukromé činnosti 1991–1993

Ing. Václav Řehák – licence k soukromé činnosti 1991–1993

Jarmila Divišová – sociální pracovníce 1992–1993

MUDr. Jiří Báča – gynekolog 1992–1995

Ing. Lenka Gayerová – licence k soukromé činnosti 1992–1993

Eva Chytrá – licence k soukromé činnosti 1992–1993

MUDr. Lenka Alterová – závodní preventivní péče leden 2005 – dosud

PaedDr. Petr Klíma – externí supervizor pro RP leden 2008 – dosud

PhDr. Jarmila Čierna – externí supervizorka pro IC březen 2009 – dosud

V průběhu 25 let působili v poradně tyto interní pracovníci.

PhDr. Marcela Škábová – psychologička 1984 – dosud

Magda Kratochvílová – sociální pracovníce 1984 – dosud

Mgr. Martina Kutlíková – Ferbasová – psychologička 1988–1990

PhDr. Jan Šplíchal – psycholog 1989–1990

PhDr. Milada Fiedlerová – psychologička 1990–1992

PhDr. Jarmila Divišová, PhD. – psychologička 1994–1996

JUDr. Hana Šajnerová – právnička 1999–2001

Mgr. Eva Melicherčíková – klinická psychologička 1994 – dosud

Mgr. Iva Šretterová – speciální pedagožka 1996–1997, 2006 – dosud

Jaroslava Pröcklová – ekonomka 2004–2007

Mgr. Radek Benýšek – psycholog 2004 – dosud

MUDr., Mgr. Zuzana Fafunová – psychologka 2005 – dosud
Martina Truxová, DiS. – sociální pracovníce 2006 – dosud
Aleš Grundmann – koordinátor DN – listopad, prosinec 2006
Lucie Vaníčková-Horníková – vedoucí Intervenčního centra Rakovník 2006 – dosud
Leona Procházková – ekonomka 2007 – dosud
Ludmila Květoňová – sociální pracovníce IC únor- srpen 2007
Mgr. Jan Kindl – právník – smlouva o poskytování služeb 2007 – dosud
Petra Cinková, DiS. – sociální pracovníce IC 2007 – dosud
Mgr. Milada Kroutilová – psychologka IC – DPP červen – prosinec 2008
Mgr. David Prokop – psycholog – smlouva o poskytování služeb září 2008 – dosud
Tomáš Němeček, DiS. – sociální pracovník IC červen 2008 – dosud

V průběhu let pracovníci poradny navázali dobré spolupracující vztahy s dalšími institucemi, zejména s Oddělením sociálně právní ochrany dětí Městského úřadu Rakovník, s Okresním soudem Rakovník, některými speciálními a praktickými lékaři atd.

V květnu roku 1994 se Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy přestěhovala ze svého původního sídla v Tyršově ulici, Rakovník do nově pronajatých prostor Žižkovo náměstí, Rakovník od Města Rakovník, ve kterých sídlí doposud.

Již několik let řešíme nedostatečné prostory pro poradnu. Nárůst klientů vedl k přijetí dalšího psychologa na plný úvazek, rozšíření externích úvazků. Tím však vznikl problém s nedostatečnými prostory, které doposud řešíme prodlužováním odpoledních termínů pro objednané klienty. Toto řešení však má také své limity. Ze zákona jsme povinni naplňovat standardy kvality v sociálních službách, kterými je nám mimo jiné uloženo získávat od klientů zpětnou vazbu o jejich spokojenosti s úrovní a kvalitou poskytované služby. Jsme povinni i zajistit bezpečné a dostatečně kultivované prostředí, ve kterém klientům tuto službu poskytujeme. Zpětné vazby klientů získané z Hodnotícího dotazníku nás vedou k zlepšování interiéru pracoviště i k dalšímu rozšíření provozních prostor.

Po roce 1989 se rozšířila zakázka klientů

Již koncem osmdesátých let se začaly pozvolna objevovat další požadavky klientů na pomoc při řešení i jiných problémů, než byly v obvyklé nabídce.

Problémy, se kterými se klienti na poradnu obraceli, se rozšířily:

- o témata širších rodinných vztahů, sousedských vztahů,
- o zvláštnosti rodinných konstelací,
- o negativní vlivy, které působí na manželství – častější výskyt problémového pití v manželství, závislosti na alkoholu, lécích, drogách, závislosti na hracích automatech,
- dále se nově objevovaly problémy související s traumatizujícími zážitky v dětství u dospělých klientů, sexuální zneužívání v dětství dospělých klientů,
- zvýšil se počet klientů, kteří s větší otevřeností hovořili o citlivých tématech – např. odlišná sexuální orientace,
- v neposlední řadě o problémech sexuálního soužití, o homosexualitě v rodině,
- o nezaměstnanosti, podnikání (jako osobní, párový i rodinný problém) úspěšné i neúspěšné
- začali se objevovat stále více lidé osamělí, kteří řešili své individuální problémy.

Na druhou stranu vymizela značná část klientely, tzv. nezletilí snoubenci a předmanželské klientely, kdy si partneři nebyli jistí „zda se k sobě opravdu hodí“. S klienty jsme častěji řešili problémy již stávajícího partnerského, manželského vztahu, soužití, než problém volby a výběru životního partnera.

V posledních letech přibývají další problémové okruhy, např. problémy související s domácím násilím, nárůst problému zadlužování, bezdomovectví v souvislosti s rozpadem vztahu či zadlužením, atd.

Interiér poradny v roce 1994

Interiér poradny v roce 2008

■ Práce s klientelou v letech 1984–2009

Od začátku naší činnosti v roce 1984 zpracováváme každoročně koncem roku závěrečnou statistiku o práci s klientelou. Pro účely vykazování pro Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR jsou využívána především data o počtu vedených případů v daném roce, počet konzultací celkem i rozdělený podle problematiky, novodobě evidujeme i počet kontaktů a počet intervencí a počet osob, kteří v daném roce využili služby naší organizace. Poslední dva roky sledujeme rozdělení fyzických osob na děti a mládež do 18 let a zvlášť muži a ženy.

Počet vedených případů

Počet vedených případů v jednotlivých letech v sobě zahrnuje případy "nové", což jsou případy otevřené poprvé v tom kalendářním roce a případy "převedené" jsou případy z minulých let, se kterými se v daném roce pracuje.

ROK	nové případy	převedené případy	celkem
1985	81	6	87
1986	96	44	140
1987	112	68	180
1988	95	87	182
1989	128	57	185
1990	175	115	290
1991	174	102	276
1992	176	62	238
1993	162	107	269
1994	139	86	225
1995	125	97	222
1996	151	98	249
1997	156	111	267
1998	153	106	259
1999	129	110	239
2000	145	101	246
2001	127	96	223
2002	155	91	246
2003	137	92	229
2004	195	84	279
2005	199	114	313
2006	199	123	322
2007	222	134	356
2008	218	113	331
2009 1/2	118	97	215
celkem	3767	2301	6068

Jak z uvedené tabulky vyplývá, postupně počet vedených případů pozvolna narůstá. Největší nárůst byl v roce 1990, kdy se nejprudčeji začaly v rodinách i vztazích, životě jednotlivců projevovat i změny ve společnosti.

Celkem jsme za 25 let naší činnosti pracovali s 6.068 případy.

Z hlediska problematiky je podíl případů s problematikou individuální vyšší než případů s problematikou rodinnou a párovou. Případy se sociální problematikou zaujímají v posledních letech významnější místo. Přesto nepřesáhnou procentuálně 3% z celkového počtu vedených případů.

Počet fyzických osob

Zajímavým údajem je i počet fyzických osob, které v průběhu roku využily služby poradny. Tento údaj však sledujeme teprve několik let, proto v něm není možné vysledovat podobné trendy, jako u ostatních dat sledovaných od počátku existence poradny.

Roky	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Počet fyzických osob	454	383	471	486	543	510	327
Počet účastníků přednášek v RP	179	158	206	295	195	175	25
celkem	633	541	677	783	738	685	352

Celkem za uvedené roky 2003–2009 prošlo poradnou celkem 4.569 osob.

Většina z nich přišla do poradny několikrát.

V roce 2006 jsme začali rozlišovat fyzické osoby, které prošly poradnou podle pohlaví a další kategorií byly dospělé osoby a děti do 18 let bez rozdělení pohlaví. Např. v 1. pololetí 2009 byly služby odborného sociálního poradenství poskytnuty 198 ženám, 80 mužům a 49 dětem do 18 let.

Z těchto údajů je zřejmé, že při řešení rodinných problémů poskytujeme odborné sociální poradenství celému rodinnému systému, včetně dětí.

Počet konzultací

	konzultace celkem	Manžel.	předmž.	jiné	Skupin.	vyš. dětí	osobní	párová	rodinná	sociální	telefon	zpráva
1985	647											
1986	977											
1987	895	543	134	66	122	30						
1988	726	355	106	81	176	8						
1989	687	489	111	85		2						
1990	1077	643	132	82	205	15						
1991	1082	550	61	266	194	11						
1992	1368	590	66	323	380	9						
1993	1384	643	79	297	364	1						
1994	1135	601	38	445	40	11						
1995	983	594	37	302	43	7						
1996	1158	559	57	461	40	41						
1997	1162						449	344	363	6		
1998	1040				10	9	401	340	280	0		
1999	1168				256	9	356	350	197	0		
2000	1197				211		463	343	168	12		
2001	974				183	1	319	319	144	8		
2002	1182				267	7	272	358	233	3	39	3
2003	1046				113	2	310	279	263	0	64	15
2004	1369				0	2	413	527	351	0	58	10
2005	1966					1	602	539	627	0	101	25
2006	1996					0	665	604	589	23	107	8
2007	2012					2	644	598	686	8	62	12
2008	2022					0	840	441	747	55	35	14
1/2 2009	1097					1	332	343	317	29	41	10
celkem	30350	5024	687	2342	1442	105	6066	5385	4965	144	507	97

Z uvedené tabulky vyplývá, že jsme za 25 let své činnosti poskytli celkem 30.350 odborných konzultací.

V pořadí podle četnosti výskytu je na prvním místě problematika osobní, následuje párová problematika a dále rodinná problematika. Je to součet za všechny léta, kdy sledujeme tento typ třídění. V některých letech 2005, 2007 se objevila na prvním místě problematika rodinná – vždy v závislosti na vedení případů s problematickým porozvodovým uspořádáním.

V roce 1997 došlo ke změně v evidenci a vykazování konzultací na problematiku osobní, párovou, rodinnou a sociální.

V roce 2008 vypracoval Středočeský kraj Krajský úřad, odbor sociálních věcí ve spolupráci s poradnami Metodický pokyn k vykazování, kde se nově sledují i počty kontaktů – kontakt s každou osobou, která není identifikována jako klient poradny do 10 minut. Počet kontaktů se nepřipočítává k celkovému počtu konzultací.

Dále jsou nově vykazovány počty intervencí – s osobou, která může ale nemusí být identifikována jako klient poradny, může se jednat i o jednání s institucí – do 30 minut.

Konzultace je v souladu s tímto metodickým pokynem pouze osobní konzultace vedená s klientem poradny v časovém rozsahu do 50 minut.

Počty konzultací v letech pozvolna také narůstají. Díky zájmu klientů o práci naší poradny jsme v průběhu let i postupně posilovali tým odborných pracovníků.

Lokalita, ze které pocházejí naši klienti v průběhu let 1984–2009 1.pololetí

	Rakovník	N. Strašecí	Vesnice	mimo okres	Anonym
1985	61	3	19	4	0
1986	39	14	37	3	3
1987	46	9	52	0	5
1988	52	8	35	0	0
1989	65	10	53	0	0
1990	66	12	59	5	0
1991	86	10	48	3	0
1992	95	10	65	6	0
1993	81	10	64	7	0
1994	64	16	55	4	0
1995	59	5	57	4	0
1996	69	4	73	5	0
1997	78	12	54	11	1
1998	58	6	75	12	2
1999	61	8	54	6	0
2000	70	8	58	7	2
2001	45	9	62	8	3
2002	72	9	58	15	1
2003	67	5	58	6	1
2004	85	11	77	17	5
2005	87	12	76	13	11
2006	88	13	77	19	2
2007	87	16	89	20	10
2008	82	9	93	20	14
2009 1/2	42	12	45	10	9
celkem	1705	241	1493	205	69

Ve výše uvedené tabulce jsou zobrazeny počty klientů z nejčastějších lokalit. Dominuje Rakovník, následují další obce okresu Rakovník, Nové Strašecí. Klientem poradny se může stát i občan žijící mimo okres a klienti mohou v souladu se zásadami a standardy naší práce vystupovat v kontaktu s poradnou i anonymně.

Jak z uvedené tabulky vyplývá, klienti v posledních letech využívají možnosti zůstat v anonymitě stále častěji. Také se stává, že klienti při počátku spolupráce s poradnou chtějí zůstat v anonymitě a v průběhu spolupráce změni svůj postoj a identifikují se. Zároveň se také zvyšuje počet klientů ze sousedních okresů, někdy i z jiného kraje – potvrzuje se, že klienti mají možnost a zájem vybrat si z nabídky poskytovatelů sociálních služeb to pracoviště, které pro něho nejlépe splňuje určité předpoklady.

Klientem poradny se může stát osoba, která dovršila věk 16 let, nepotřebuje žádné doporučení a může vystupovat v kontaktu s poradnou i anonymně, jak je uvedeno výše.

Statistika případů

Iniciace první návštěvy v poradně roky 1984–2009

F	M	oba	jiní	OS	lékař	psychi	DPS	známí	OSPOD	škola	MěÚ	ÚP	Příbuz	ostat
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	28	0	51	19	0	0	0	0	3	0	0	0	0	18
31	18	0	0	16	0	0	0	0	3	0	0	0	0	19
51	18	23	8	43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
49	23	2	0	52	0	0	0	0	5	3	0	0	1	4
52	21	2	0	40	0	0	0	10	6	0	0	0	4	11
91	23	2	60	17	0	0	0	8	4	0	0	0	0	13
50	13	6	0	36	1	8	0	4	3	1	0	0	8	0
59	11	7	0	11	14	12	0	6	2	3	0	0	8	3
46	13	9	0	3	21	9	0	5	4	3	0	0	10	0
61	26	9	0	4	14	5	0	6	11	8	0	1	4	2
65	17	5	0	0	16	18	0	6	0	4	0	0	12	13
70	12	7	0	0	14	13	0	7	13	3	0	6	4	4
53	21	2	0	0	8	14	0	9	4	3	0	2	10	3
62	21	5	0	0	6	12	0	12	6	3	0	2	11	5
50	26	6	0	0	15	7	0	5	6	3	0	0	8	1
74	17	4	0	0	10	10	0	7	12	2	0	4	12	3
58	14	1	0	0	10	7	0	13	7	7	0	3	11	6
107	25	9	54	2	10	12	5	3	4	6	4	2	6	0
100	31	19	49	0	15	12	2	2	7	6	0	1	2	0
105	39	19	0	0	9	4	0	1	6	4	0	0	6	6
130	28	19	45	0	5	4	0	10	7	3	0	2	0	12
114	38	18	48	0	10	2	2	4	5	0	0	0	16	6
57	10	19	32	0	5	0	0	4	3	2	0	0	11	7
1568	493	193	347	243	183	149	9	122	121	64	4	23	144	144

Jak z uvedené tabulky vyplývá, nejčastěji iniciovaly v průběhu 25 ti let fungování pracoviště první návštěvy v poradně ženy. Na druhém místě byli iniciátoři muži.

V prvních letech fungování poradny byla iniciace ze strany mužů skutečně výjimečná, postupem času se však i muži začali na poradnu obracet se svým osobním, párovým či rodinným problémem jako první.

Dále z uvedených čísel vyplývá, že zejména v **prvních letech 1986–1994 pracovníci soudů hojně doporučovali žadatelům** o úpravu poměrů nezletilých dětí a zejména navrhovatelům rozvodů manželství **návštěvu v poradně**.

Na vysokých počtech se podílí i fakt, že jsme měli v těch letech s **Okresním soudem v Rakovníku dohodu o spolupráci**, ze které vyplývalo, že jsme **mohli účastníkům soudního řízení nabídnout svou odbornou pomoc před zahájením soudního řízení přímým oslovením**. V souvislosti s dalšími legislativními změnami a úpravami však není možné účastníky oslovovat přímo.

Propagační letáky poradny jsou tedy k dispozici v budově soudu a soudci dle svého uvážení indikovaným klientům návštěvu v poradně doporučí.

Vzdělání klientů

Vzdělání F	Zvl.š.	ZŠ	Vyu	SO	ÚSO	Gy	VŠ	Gy+n
1985	0	25	24	2	25	0	9	0
1986	0	42	17	0	22	2	5	5
1987	0	31	33	0	33	7	0	0
1988	1	24	30	2	23	3	5	1
1989	1	28	41	4	41	0	6	1
1990	2	34	48	2	43	7	1	4
1991	0	35	36	0	51	9	4	5
1992	0	18	48	4	62	5	11	0
1993	0	28	33	4	48	4	8	0
1994	0	32	49	1	28	0	13	0
1995	0	20	32	0	49	4	10	0
1996	0	24	47	5	38	2	17	3
1997	1	26	41	6	51	10	7	2
1998	0	17	50	5	45	2	11	0
1999	1	10	36	6	53	2	7	0
2000	0	17	43	3	42	8	8	1
2001	0	18	38	3	28	0	15	1
2002	0	30	39	3	47	5	12	1
2003	1	22	28	0	47	12	7	3
2004	2	11	53	1	41	2	22	0
2005	0	27	45	6	67	7	11	1
2006	0	19	34	11	52	6	20	2
2007	1	25	58	6	66	7	19	0
2008	0	19	36	12	51	10	17	3
1/2 2009	0	10	24	5	26	3	8	0
celkem	10	592	963	91	1079	117	253	33

Vzdělání M	Zvl.š.	ZŠ	Vyu	SO	ÚSO	Gy	VŠ	Gy+n
1985	0	10	37	0	24	0	5	0
1986	0	10	58	1	17	0	4	0
1987	0	16	64	0	20	4	0	0
1988	0	13	47	1	19	2	8	0
1989	0	12	64	0	31	2	8	2
1990	0	8	78	0	35	4	7	0
1991	0	12	62	0	36	4	5	0
1992	0	14	51	1	35	2	14	1
1993	1	15	62	0	22	0	10	2
1994	1	32	25	0	47	0	12	3
1995	1	4	53	0	32	0	12	0

1996	0	11	55	1	26	1	19	1
1997	1	5	64	0	30	1	8	2
1998	0	8	62	1	30	1	11	0
1999	0	7	53	0	30	5	8	0
2000	0	11	48	0	31	0	9	0
2001	2	7	59	0	25	0	8	1
2002	1	10	54	0	36	1	10	1
2003	0	9	34	0	34	4	12	0
2004	1	25	41	4	59	15	20	2
2005	0	6	54	6	33	4	4	1
2006	0	6	35	2	31	5	7	0
2007	1	7	25	2	14	1	7	0
2008	0	19	22	3	10	2	10	0
1/2 2009	0	7	17	7	15	5	4	0
celkem	9	284	1224	29	722	63	222	16

Jak z uvedených čísel vyplývá, **rozdělení klientů podle výše dosaženého vzdělání** po většinu let naší působnosti **potvrzuje nejčastěji se vyskytující typ vzdělání u žen úplné střední odborné vzdělání a u mužů střední odborné učiliště**. V různé míře jsou v průběhu let zastoupeny všechny dosažitelné stupně vzdělání od zvláštní školy počínaje po vysokou školu konče.

Problém, který klienti při vstupu do poradny uváděli jako hlavní problém

	Odciz., krize	Probl.d	R.probl.	Nevěra	psychosom	Por.kom	Porozv.	Poroz. S. o děti	Osam.	Vztahy ro a dě	Úmrtí
1985	0	0	0	2	0	0	5	0	0	12	0
1986	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
1987	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
1988	0	0	0	5	0	1	0	0	0	0	0
1989	3	0	0	6	0	4	0	0	0	0	0
1990	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1991	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1992	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1993	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1994	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1995	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1996	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1997	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1998	1	0	0	3	2	0	0	0	0	4	0
1999	3	7	5	4	1	0	0	0	0	9	0
2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2001	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2002	1	3	5	2	0	0	0	0	8	4	6
2003	1	3	6	2	4	0	0	0	0	5	0
2004	1	2	3	4,1	5	6	7	8,1	9	10	0
2005	8	4	0	0	0	7	3	1	0	2	0
2006	2	1	0	3	0	5	0	2	0	8	9
2007	0	1	9	0	0	3	0	2	0	0	10
2008	5	1	7	10	8	0	9	4	0	2	6
1/2 2009	3	1	0	8	4	0	0	9	0	6	0
pořadí	2,8	2,56	5,83	3,92	4	4,33	6	4,33	8,5	6,2	7,75

Jak z uvedené tabulky vyplývá, **nejčastějším důvodem**, který klienti při prvním kontaktu s poradnou uvádějí jsou **problémy s dětmi, dále odcizení a krize vztahu a na třením místě nevěra**.

Dále jsou to **psychosomatické potíže**, které klienta trápí a handicapují ho v běžném životě, ve vztazích, v zaměstnání atd.. Na dalším místě jsou to **poruchy komunikace** ve vztazích a **porozvodové spory o nezletilé děti**. Následuje **rozvodová problematika a problematiku porozvodové uspořádání**.

Dalším tématem jsou **problematiku vztahy v rodině** – kde mohou být zahrnuty problematické vztahy dospělých dětí a produktivních rodičů i problémy v soužití vícegenerační, problémy seniorů atd. Jako časté téma, se kterým se klienti na poradnu obracejí je **úmrtí blízké osoby** a problém se vypořádat se ztrátou.

Dále se ukazuje opakovaně, že v **průběhu další spolupráce přinášejí klienti ještě další problémy, které je trápí a které v době zahájení spolupráce zůstaly nevyšloveny**. Tento fakt se objevuje zejména v problémech, které jsou velmi privátní a u kterých klient nejprve **potřebuje cítit bezpečí a získat důvěru**. Jsou to případy např. odlišné sexuální orientace, traumatizující zážitky z dětství (týrání, zneužívání), které se promítají do klientova dospělého života, domácí násilí, kriminalita atd.

Průměrný počet konzultací na případ

Další statisticky sledovanou kategorií je průměrný počet konzultací na 1 případ vedený v daném roce. Zde je v závislosti na počtu pracovníků a počtu případů tento údaj pohyblivý.

Za 25 let působnosti poradny je **průměrný počet konzultací na případ 5,00** (30.350 odborných konzultací a 6.068 vedených případů).

Průměrný věk klientů

Průměrný věk **žen 37,6**

Průměrný věk **mužů 38,7**

Nejčastější věkové rozmezí klientů je mezi 20–39 lety pro obě pohlaví, dále je to věkové rozpětí 40–59 let.

V průběhu 25ti let fungování poradny **se věkový průměr klientů postupně zvyšuje**. Důvodem může být fakt, že naše populace celkově stárne, mění se i celkový zdravotní stav populace a tedy ve vztazích či mimo ně žije stále více starších osob.

Zejména v prvních letech fungování byl průměrný věk žen a mužů o něco nižší.

Můžeme se domnívat, že **důvodem může být rychlejší reakce na nově nabízené služby u mladších ročníků**, možná i **fakt**, že osoby v produktivním věku byly zpočátku **dezinformovány původním názvem „Manželská a předmanželská poradna“**. Ještě dnes někteří vyslovují **název „Předmanželská poradna“ a s názvem mají spojené očekávání, že je toto zařízení určeno především mladým manželům a partnerům**, nikoli rodinám s dospívajícími dětmi a rodinám ve vícegeneračním soužití. Tento důvod byl jedním z mnoha, (viz výše uvedeno) který vedl ke změně názvu v roce 1993.

Průměrná délka manželství klientů

Mezi další sledované statistické kategorie patří **průměrná délka manželství klientů** – pohybovala se v průběhu let **mezi 11–17 lety průměrného manželství** – tedy v tomto ukazateli jsou zahrnuty velmi mladé manželské vztahy do 1 roku i vztahy, které trvají 40 let a více. Tyto dlouhodobé vztahy jsou sice v klientele výjimkou, ale přesto se objevují. Tento údaj však nezahrnuje soužití nesezdaná, přestože splňují stejná kritéria, jako se vyskytují u manželských soužití.

Další charakteristiky klientely poradny

Rodinný stav klientů – údaje z 1/2 2009

Převážná většina klientek (62) je vdaná poprvé, svobodný/á je 57 klientů, 35 klientů je rozvedených poprvé, 31 mužů ženatých poprvé. Počet klientů a klientek v opakovaném manželství nebo ovdovělých je v porovnání s tím malý počet.

Původní rodina klientů

Z celkového počtu případů vedených v roce 2008 je:

74% klientů z úplné vlastní rodiny

15% klientů z neúplné rodiny

1% klientů z úplné nevlastní rodiny

Tento údaj vyvrací **mýtus o tom, že nejčastěji mají problémy dospělé osoby, které vyrůstaly v neúplné rodině**.

Ze sociologického výzkumu, který byl realizovaný v našem okrese v rámci rigorózní práce, vyplývá, že **pojetí rodiny a její vnímání u žen několika generací je dnes poněkud širší**.

Kromě tradiční rodiny v podobě otec, matka a dítě, považovaly respondentky za rodinu i nesezdané soužití s dětmi, homosexuální pár.

„Zatímco v nejmladší zkoumané generaci (rok narození 1980–1985) bere až téměř 40% žen homosexuální pár jako rodinu, v generaci první (rok narození 1955–1964) je to jen 15%. **Velký zlom ve vnímání lidí nastává se sňatkem. I pokud je pár po svatbě bezdětný, vždy více než 60% žen ve všech generacích je bere jako rodinu**, oproti tomu, když spolu žijí jen nesezdaně – v tomto případě jen nejmladší generace se více jak v polovině případů vyslovila pro vnímání dvou nesezdaných lidí žijící v jedné domácnosti jako rodiny. Opět se zde logicky odráží jejich současný stav – většina žen poslední generace nežije v manželství, ale svému vztahu dává důležitost, kterou generalizuje i na ostatní stejně žijící páry. **Tím, že dva lidé začali žít spolu, odešli od rodičů a založili si „vlastní rodinu“, vnímají sami sebe jako rodinu**. Vysoká čísla také zaznamenala nesezdané soužití s dítětem, kde v posledních dvou generacích dosahuje vnímání takového soužití jako rodiny kolem 95%, oproti první generaci, která se pohybuje v číslech o 15% nižších.

Překvapivou souvislost jsme našli ve **vnímání registrovaných partnerů a rodinného stavu** respondentů. **Nejvíce tolerantní jsou ženy rozvedené či bez partnera** – 59,5% bere registrované partnery jako rodinu, ale z vdaných žen pouze 35,5%. **Nejméně je tolerují ženy mající 3 a více dětí.** 28,6% respondentek bere registrované partnery jako rodinu“.

(Diplomová práce „Sociologie rodiny“ Sociologický průzkum na téma rodiny a manželství, 2007, Mgr. M. Škábová)

Tento údaj nám může napovědět, jaký typ původní rodiny mohl ovlivnit klientův vývoj a jaké možnosti měl klient k získávání zkušeností.

Hodnocení vztahu mezi rodiči klientů

Převážná většina klientů (Statistika za rok 2008) uvedla dobré vztahy mezi rodiči (129 případů), u 78 případů nebyl tento údaj zadán, ve 27 případech nebyly vztahy mezi rodiči nic moc a vyloženě špatné vztahy mezi rodiči uvádělo 14 klientů.

I tento údaj **poopravuje mýtus, „že problémy v soužití mají především jedinci, kteří ve své původní rodině zažili nesoulad mezi vlastními rodiči“.**

Vztahy rodičů, které jako děti vnímáme jako samozřejmou součást své dětské reality, nejsme zpočátku schopni posoudit. Teprve s přibývajícím věkem, narůstajícími vědomostmi a zkušenostmi, začínáme některým situacím lépe rozumět a vědomě se rozhodujeme, zda vzor svých rodičů budeme či nebudeme následovat. I v dospělém věku máme tendenci se ve vzpomínkách k modelu rodinného soužití vracet ve své původní rodině. Někdy si ani neuvědomujeme, jak blízko jsme postojí a názory blízko našim rodičům, které jsou uloženy v našich myslích. Hodnocení vztahu rodičů jejich dětmi (i dospělými) nemusí odpovídat tomu, jak vztah vnímají a hodnotí sami rodiče.

Lidé, kteří mají vlastní zkušenost s konfliktními vztahy či dysfunkční rodinou, často neměli možnost vidět u vlastních rodičů a tedy se i naučit vstřícnému přístupu. Bohužel v nefunkčních vztazích většinou nedochází k hledání oboustranně přijatelného řešení – oboustranně přijatelného kompromisu, ale často jedna strana prosazuje své zájmy na úkor druhého. Takoví lidé **vlastně nezažili „dobrý vztah“ a tak ho ani neočekávají**, často vnímají vstřícnost druhého jako naivitu, kterou nejenže neopětují, ale někdy ji i využijí ve svůj prospěch. **Nebo po něm naopak touží tak silně**, že svou představu o ideálním soužití mají tendenci prosazovat za každou cenu.

Lidé, kteří vyrůstali v rodinách, kde panoval klid, pohoda, vzájemné porozumění a vzájemná podpora, jsou z tohoto hlediska jako dobře připraveni pro život v klidu, pohodě a vzájemném porozumění. Mohou však mít i mylnou představu, že všichni lidé mají zájem na udržování dobrých vztahů a nepředpokládají, že by někdo mohl mít špatné zkušenosti nebo špatné úmysly. A z tohoto hlediska se mohou cítit zaskočení neochotou druhých vycházet si vzájemně vstřícně.

Hodnocení vztahu mezi rodiči klienta nám může napovědět, jaký druh zkušeností klient mohl ve své původní rodině získat a co ho může při řešení problémů v jeho vlastní rodině ovlivňovat.

Počet a pořadí sourozenců jednotlivých klientů

Převážná většina klientů (102) v 1/2 roku 2009 měla jednoho sourozence, 60 klientů mělo dva sourozence, tři sourozence mělo 20 klientů, ve 13 případech se jednalo o jedináčky a 50 případů nevedlo informace o sourozencích. Vyšší počet sourozenců je statisticky nevýznamný.

I tento údaj trochu **poopravuje mýtus, že nejproblematičtější soužití je s člověkem – jedináčkem.**

Sourozenecká konstelace sebou přináší určité znaky, pomocí nich může s jistým zobecněním popsat jedináčky, prvorozené ze dvou dětí, druhorozené ze dvou dětí, děti prostřední či poslední z více dětí. Při popisu můžeme zohledňovat i pohlaví jednotlivých sourozenců. Ke každé pozici v konstelaci jsou s jistým zobecněním přiřazovány určité způsoby chování, jednání, způsoby řešení životních situací. Některé poradenské přístupy považují rodinné konstelace za klíč k porozumění problémům jedince, páru, rodiny.

Informace o počtu sourozenců, pořadí, ve kterém se narodili a věkového rozdílu mezi nimi nám mohou mnohé napovědět. Např. s jakými sociálními situacemi se klient musel během svého vývoje vyrovnávat, čím a do jaké míry ho vícedětné soužití ovlivnilo, jak se přizpůsoboval změnám v rodině a učil se spolupracovat.

Počet přednášek, které byly v průběhu 25ti let realizovány pracovníky poradny

V průběhu 25ti let se na poradnu často obracely různé organizace (učitelé ze základních a středních škol, SRPŠ, různé svazy, Český červený kříž, Český svaz žen, dobrovolní hasiči, zástupci obcí, další poskytovatelé sociálních služeb a vzdělávací instituce), které **projevovaly zájem o besedy, přednášky a workshopy** především na témata partnerských vztahů, vývojových fází manželství, negativních vlivů, působících na manželství, dospívání, sexuální výchovu, mezilidské vztahy, partnerství atd. V rámci osvěty a propagace jsme se snažili a stále snažíme těmto zájemcům vyhovět.

Dle uvedených čísel je evidentní, že největší nástup těchto aktivit byl na počátku činnosti, kdy bylo třeba dostat novou službu do povědomí občanů našeho regionu.

		počet přednášek
0	1985	0
0	1986	49
0	1987	82
0	1988	79
0	1989	0
0	1990	0
0	1991	0
0	1992	23
0	1993	25
0	1994	23
0	1995	43
0	1996	20
0	1997	18

		počet přednášek
0	1998	3
0	1999	2
0	2000	11
0	2001	18
0	2002	12
454	2003	16
383	2004	14
471	2005	29
468	2006	9
543	2007	4
510	2008	7
95	1/ 2009	4
2924		491

V průběhu 25ti let bylo realizováno 491 odborných přednášek. Nejvyšší počet přednášek byl v letech 1986–1988, po roce 1989 byla výrazná pauza a přednášky nebyly vůbec školami, institucemi, svazy požadovány. Další vlna zájmu o přednášky byla v letech 1992–1998. Nová vlna zájmu se objevila v letech 2000–2005. Posledních několik let nepřekročil počet přednášek počet 10 za rok.

Poslední dobou sledujeme i počty posluchačů a návštěvníků přednášek, které se realizují především v prostorách poradny, určitá část i přímo na školách, jiných místech. Za sledované období 2003–1/2 2009 se přednášek účastnilo 2.924 osob.

Již mnoho let poradna pořádá různé odborné semináře, konference, připojila se k Týdnům pro duševní zdraví v ČR, které v některých městech ČR probíhají ve 3 zářijových týdnech. Začali jsme pořádát Dny otevřených dveří v Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník, na které mají přístup lidé – zájemci o službu – bez objednání. Především je to nabídka pro školy, aby pedagogové mohli v rámci výuky se svými žáky, studenty navštívit poradnu přímo. Často spojujeme tuto návštěvu i s besedou či přednáškou na vybraná témata. "

Nově v únoru 2007 byla vyhlášena nová aktivita „**Národní týden pro manželství 2007**“, ke které se přihlásila i naše poradna. V rámci tohoto týdne jsme organizovali opět den otevřených dveří, uveřejnili jsme články, vztahující se k této problematice, v místních periodikách. Tuto tradici jsme zařadili do pravidelných propagačních aktivit poradny a připojili jsme do ní i intervenční centrum.

Pracovníci poradny se pravidelně podílejí na organizaci a realizaci Veletrhů poskytovatelů sociálních služeb v regionu Rakovník, zapojili se do Komunitního plánování sociálních služeb na Rakovnicku i do Komunitního plánování Středočeského kraje.

V rámci propagace vycházejí po celou dobu fungování poradny články v místních periodikách (Radnice, Raport, Rakovnický deník), ve kterých reagujeme na zakázku klientů, dobová témata, aktuální události (např. Výročí 40ti let od založení manželského a rodinného poradenství v ČR).

Uzavírání případů

Dlouhá léta jsme v poradně neuzavírali případy vzhledem k tomu, že mnozí klienti docházeli do poradny dlouhou dobu a někteří odcházeli a po čase se znovu do poradny vraceli.

V 1. pololetí 2009 jsme začali případy **uzavírat** a hodnotit, s jakým závěrem byl případ ukončen.

- 40% případů bylo ukončeno pozitivně**
- 25% případů bylo částečně pozitivně ukončeno**
- 20% případů nebylo vyřešeno**
- 5% případů bylo předáno nebo doporučeno jiné instituci.**

Udržování a rozvoj profesních kompetencí

Je našim prvořadým zájmem poskytovat klientům kvalitní, vysoce odbornou službu a pomoc při řešení jejich svízelných životních situací.

S ohledem na tento fakt se všichni pracovníci poradny stále věnují dalšímu vzdělávání a supervizi. Podporujeme zájem jednotlivých pracovníků o další sebevzdělávání a snažíme se v rámci provozních podmínek další rozvoj profesních kompetencí podporovat. **Změny ve společnosti totiž přinášejí stále nové fenomény,** které se projevují v životech jednotlivců, ve vztazích i rodinách a **je třeba, abychom na ně byli odborně připraveni.** Jako pravidelnou součást péče poradny o své pracovníky je zařazení externí supervize přímo v prostorách poradny. Předcházející zkušenosti se supervizí v rámci odborných seminářů Oblastního sdružení AMRP Střední Čechy i z individuálních, skupinových supervizí jednotlivých pracovníků jsme vyhodnotili a nabídli tuto **pravidelnou měsíční supervizi** jako pravidelnou součást odborné práce při vedení případů, ale i jako prevenci pracovníků proti syndromu vyhoření.

V průběhu let mnozí poradci absolvovali několik sebezkušenostních psychoterapeutických výcviků, postgraduální studium, specializační kurzy. Do výčtu sebevzdělávacích aktivit nezadatelně patřily i pravidelné oblastní odborné semináře, které **z počátku organizovala Krajská poradna v Mělníku. Tato poradna byla pověřena metodickým vedením poraden ve Středočeském kraji. MPSV** organizovalo v počátcích i **odborné konference manželských a rodinných poradců, různé výukové kurzy.**

Se vznikem AMRP přešla organizace těchto pravidelných konferencí do její kompetence. Vždy však při organizaci a realizaci spolupracovala s MPSV. Také další vzdělávání, specializační kurzy pro manželské a rodinné poradce Dílmart, Dílprap, specializační kurz pro sociální pracovníce Sopran i další vzdělávací kurzy byly realizovány ve spolupráci s MPSV ČR. Je tedy logické, že právě **AMRP byla tvůrcem Kvalifikačních požadavků na manželské a rodinné poradce, časem zpracovala i kvalifikační požadavky pro sociální pracovníce.** Systém kvalifikačního vzdělávání v AMRP využil zkušeností z Rakouska, a začal se hned počátkem 90. let uplatňovat při posuzování kvalifikace jednotlivých poradců na jednotlivých poradnách.

Posouzení kvality poskytované služby samotnými uživateli – klienty

Již mnoho let se při ukončování spolupráce s klienty snažíme od nich získat zpětnou vazbu. Vytvořili jsme **Hodnotící dotazník,** který je zaměřený na posouzení kvality naší práce, slouží i jako možnost vyjádření klientů k naplnění jejich očekávání a k vyjádření jejich spokojenosti s poskytovanou službou.

Klienti při ukončení vyplňují dotazník anonymně, mohou ho vyplnit přímo v poradně nebo vyplněný dotazník přinesou zpět do poradny a **uloží ho do uzavřené schránky. Dotazníky se vyhodnocují 1x za pololetí,** vždy v souvislosti se zpracováním Zprávy o činnosti.

Z těchto Hodnotících dotazníků, vybíráme některé informace z 1. pololetí 2009:

Informovanost o službě

Klienti se nejčastěji (60%) dozvídají o poradně od přátel, známých a příbuzných. Jinou institucí jsou doporučení či odesláni ve 12%, o službě se dozvěděli z regionálního tisku, rozhlasu a regionální TV v 7% a z informačních letáků, přednášek také v 7%. Z uvedených čísel vysuzujeme, že poradna je v regionu dobře zakotvena a naše snahy o medializaci služby a obecnou i speciální informovanost obyvatelstva se vyplácejí. Je pro nás důležité i to, že uživatelé naše služby doporučují v rámci svých rodinných a blízkých vztahů.

Co klienti při první návštěvě od poradny očekávali

očekávali pomoc při řešení svého problému 71%
potřebovali získat informace 18%
potřebovali být odborníkem provázeni v těžké životní situaci 11%

Klienti hodnotí užitek z návštěv v poradně takto:

rozhodně pomohly 61%
spíše pomohly 30%
spíše nepomohly 9%
rozhodně nepomohly 0%

Čím byly pro klienty návštěvy v poradně nejvíce užitečné:

pomohly mi vyjasnit si problém 46%,
cítíl/a jsem podporu a porozumění 29%,
pomohly mi zlepšit vztah 13%,
dostal jsem konkrétní doporučení 4%,
žádný užitek se neprojevil 0%

Spokojenost s včasným poskytnutím služby:

pomoc jsem dostal/a, když jsem ji potřeboval/a v 94%
ve 3% něco mezi,
musel/a jsem čekat delší dobu 3%

Konzultace nebyla nikdy zrušena v 95%

byla zrušena z vážných důvodů v 5%

Délka trvání spolupráce klienta s poradnou:

50% respondentů absolvovalo 4 a více konzultací v průběhu spolupráce s poradnou.
42% 2–3 konzultace
jednorázové konzultace byly pouze v 8%.
Z toho je evidentní, že se pracovníci poradny věnovali při řešení problémů většině klientů

Podněty pro zlepšení se týkají většinou interiéru a vybavení pracoviště.

V průběhu fungování poradny jsme řešili pouze 1 konkrétní stížnost klienta, která se po posouzení zřizovatelem ukázala jako neopodstatněná. Pracovníci poradny při poskytování služby postupovali v souladu se Standardy kvality práce v sociálních službách. Pozitivní ocenění se opakovaně týká přístupu jednotlivých poradců, sociálních pracovníků i celkového přístupu a atmosféry na pracovišti z hlediska klienta – uživatele.

Rozšiřování činnosti poradny – vznik nového oddělení Intervenčního centra – poskytování služby krizové pomoci

V souvislosti s vývojem klientely a rozšiřováním spektra problémů, se kterými se klienti na poradnu obraceli, v minulých letech postupně narůstal počet případů s násilím v rodinách. Klienti o nich začali hovořit teprve tehdy, pokud cítili v poradně bezpečí a získali důvěru. Přinášeli pak ve svých příbězích události z doby dávno minulé – události z jejich dětství, které je ovlivňovaly v jejich současné situaci, ale také se zmiňovali o partnerském a rodinném násilí, které zažívali ve svých rodinách. Začali jsme se víc zabývat otázkou domácího násilí. Na podzim roku 2006 jsme podali Projekt na zřízení Intervenčního centra pro pomoc osobám ohroženým domácím násilím.

Od 1. 1. 2007 začalo fungovat v souladu se Zákonem č. 108/2006 Sb., O sociálních službách § 60 a) Intervenční centra – krizová pomoc osobám ohroženým domácím násilím nové oddělení Intervenčního centra Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník.

Zpočátku byla tato služba zajišťována pouze koordinátorkou DN za pomoci sociální pracovníce z poradny. V průběhu 1. čtvrtletí jsme přijali další sociální pracovníci a v průběhu roku 2008 dalšího sociálního pracovníka. V současné době poskytují služby krizové pomoci osobám ohroženým domácím násilím 3 sociální pracovníci. Od zahájení své činnosti je působnost IC celokrajská.

Rozvoj služby byl v průběhu krátké doby velmi prudký. Rozsáhlé legislativní změny zasáhly celou řadu institucí, které se při řešení problému domácího násilí setkávají při denní spolupráci. Bylo třeba proškolit nejen pracovníky vznikajícího intervenčního centra, ale vybudovat síť interdisciplinárních týmů po celém území Středočeského kraje. Bylo třeba opakovaně proškolovat i policisty v jednotlivých obvodech a rozvíjet spolupráci, která je u této služby vázána na zákonem stanovený postup a lhůty.

Pracovníci poradny, zejména z počátku, byli plně zapojeni do činnosti nového oddělení a byli nápomocni při organizaci školení. Krátce po personálním posílení intervenčního centra pak tuto oblast činnosti plně převzali na svá bedra pracovníci intervenčního centra.

Pracovníci poradny poskytují v rámci dohody o návazné spolupráci IC a RP pomoc a podporu klientům intervenčního centra. Pracovníci IC mohou doporučit a rychle objednat své klienty k další návazné psychologické pomoci, která pak může mít i dlouhodobější charakter.

Služby poskytované Intervenčním centrem Rakovník, oddělením naší poradny, se tedy svým charakterem velmi liší od služby odborného sociálního poradenství, které poskytují pracovníci Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník.

Krizová pomoc osobám ohroženým domácím násilím zejména v souvislosti s policejním vykázním je vázána na zákonem stanovené postupy, časové lhůty a limity, včetně jasně struktury spolupracujících a návazných organizací.

V roce 2007 jsme tedy podali **projekt na Osamostatnění Intervenčního centra Rakovník** od Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník, čímž by vznikla nová **samostatná příspěvková organizace**. Tento projekt byl ještě v průběhu následujících měsíců doplněn. Podle posledních informací však nebude tento projekt osamostatnění schválen a intervenční centrum nadále zůstává oddělením Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník.

V průběhu roku 2008 byla zaregistrována služba intervenčního centra ještě dalším subjektům v rámci Středočeského kraje. V současné době řešíme formu spolupráce a vymezení kompetencí mezi registrovanými intervenčními centry, aby se zabránilo zmýlení i časovému prodloužení při předávání případů vykazání násilných osob Policií ČR z místa společného obydlení.

V červenci 2009 jsme registrovali pro Intervenční centrum částečně i terénní službu – která je **určena ohroženým osobám**, které jsou v důsledku svého aktuálního fyzického i psychického stavu **neschopni dojet do sídla Intervenčního centra**, nebo jsou imobilní, či jsou hospitalizováni v nemocnici pro zranění, nebo vzhledem k věku je jejich mobilita omezena.

Dotazníkové šetření o informovanosti obyvatel rakovnického regionu o RP a IC

V říjnu 2008 probíhal průzkum na téma Informovanosti obyvatel o službách odborného sociálního poradenství a krizové intervence v okrese Rakovník.

Z grantu Města Rakovník jsme financovali tvorbu, distribuci a vyhodnocení dotazníků. Analýza výsledků dle různých kritérií (vybrané obce, pohlaví respondentů atd.) je v samostatné publikaci.

Celkem se vrátilo 431 dotazníků. Návratnost dotazníků byla 86%.

Na otázku, **zda vědí respondenti o existenci poradny** odpovědělo ANO 236 tj. 55% respondentů, NE 195 tj. 45% respondentů.

Na otázku, **z jakých zdrojů se o poradně dozvěděli**, dotazovaní v 31% uvedli, že se o existenci poradny dozvěděli z novin, regionálního tisku, 27% od známých, přátel a 17% od rodinných příslušníků.

Na otázku, **zda mají se službou poradny vlastní zkušenost**, odpovědělo 88% dotazovaných, že dosud nemají se službami v poradně vlastní zkušenost.

Další otázka: **Pro koho si myslíte, že jsou služby poradny určeny?** Dotazované osoby jsou přesvědčeny, že poradna je určena především v 41% pro rodinu, v 30% pro manžele, v 14% pro veřejnost, 4% odpověděly neví.

Smysl této služby pro osoby, které ji potřebují – 42% osob je přesvědčena, že tato služba má smysl – spíše ano, 40% rozhodně ano.

Zjišťovali jsme, **zda by dotazované osoby někomu doporučily služby poradny**. 71% osob by toto zařízení doporučila svým nejbližším, známým v případě jejich potřeby.

Dotazované osoby by se obrátily samy na poradnu v případě rodinných problémů v 19%, v 17% neví a v 17% nenavštívil bych, v případě manželských problémů by se na poradnu obrátilo 13% dotazovaných osob.

Vzorek se sestával z 36% svobodných osob, 35% ženatých a vdaných, 15% ovdovělých a 14% rozvedených osob.

Samostatná publikace je k dispozici na webových stránkách poradny a v tištěné podobě v poradně.

■ Pohled do budoucna

Budoucnost **Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník** je vázána na legislativní rámec, ze kterého vyplývá, že služby odborného sociálního poradenství jsou poskytovány klientům, osobám bezplatně. **Rozvoj služby je tedy výrazně závislý jak na zájmu potenciálních uživatelů, klientů, ale především na zdrojích financování této služby.** Jsme plně závislí na Dotaci na provoz z MPSV ČR a Příspěvku na provoz od zřizovatele, kterým je Středočeský kraj, Krajský úřad.

Je možné očekávat i změny v sídle Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Rakovník s ohledem na fakt, že si v současné době poradna pronajímá prostory od Města Rakovník. V střednědobém výhledu zadalo Město Rakovník zpracování Záměru na rekonstrukci domů č.p. 167 a 168. Díky tomuto záměru bude muset poradna v dohledné době řešit znovu svoji prostorovou situaci. V dalším využití rekonstruovaných domů však v Záměru Město Rakovník s poradnou nepočítalo.

V posledních letech se stává pravidelnou součástí práce poradců a sociálních pracovníků poradny **pomoc při řešení problematického porozvodového uspořádání styku rodičů a nezletilých dětí.** Ve stávajících prostorách jsme značně limitováni, neboť tento druh práce vyžaduje větší a lepší prostorové zázemí. Od převzetí případu do péče do ukončení projektu (3–6 měsíců) se může tým pracovníků poradny věnovat pouze jednomu případu s touto problematikou. Praxe ukazuje, že v těchto případech je velmi dobré, pokud můžeme s rodiči a dětmi pracovat formou týmové práce, kdy v určité fázi vedení se mohou věnovat zvláště dětem i rodičům pravidelně stejní poradci. S ohledem na závazek pravidelného kontaktu s klienty (např. 1x za 14 dní) je vhodné zajistit i zastupitelnost. Tento druh spolupráce často vyplývá přímo z rozhodnutí soudu, ve kterém je doporučeno rodičům, aby vyhledali poradenskou pomoc nebo je doporučen Oddělením sociálně právní ochrany dětí MěÚ Rakovník.

Z reakcí našich klientů, které získáváme z Hodnotícího dotazníku, se převážná část doporučení váže k výměně již zastaralého a neodpovídajícího vybavení konzultoven, prostředí čekárny a dalšího sociálního zázemí. Připomínky se týkají i nedostatečné větratelnosti vstupní místnosti. Rádi bychom našim klientům vyšli vstříc, neboť většina vybavení je z roku 1984 a s ohledem na pokrok a požadavky na pracovní prostředí je v tomto ohledu zařízení již nevyhovující.

Z reakcí a zpětných vazeb od klientů, nejen z Hodnotících dotazníků soudíme, že klienti byli v průběhu 25 let fungování poradny s našimi službami spokojeni a my se budeme snažit v dalších letech dělat vše pro to, abychom tento dobrý kredit neztratili.

